

Fordypningsmerker for stifinnere og vandrere (storspeidere)

Bilder og merkekrav er hentet fra speiderbasen: <http://www.speiderbasen.no>

Grønn kant: patruljemerke. Blå kant: speidermerke (individuellt merke).

Alle merkene har samme størrelse. Klikk på lenkene og sjekk speiderbasen for komplett kravliste.

	<u>Baker</u>	Bake noe fra en annen verdensdel. Finn en oppskrift og gjør den om til riktig antall personer. Lage en pizzadeig, kjevle ut bunnen og lage pizza. Lage boller eller lignende, med eller uten fyll.
	<u>Baker</u>	Samle 10 kakeoppskrifter og systematiser dem i en "bakebok". Bak minst to kaker på primitivt vis, gjerne på en patruljetur. Lag boller, rundstykker eller lignende i en bålovn. Vit forskjellen på ulike typer stekeovner. Ha ansvaret for all baking til et patrulje- eller troppsarrangement. Rydd og vask opp etter bakingen.
	<u>Lek</u>	Led en lek som utfordrer balansen. Led en lek som utfordrer reaksjonsevnen. Bruk Speiderbasen til å finne leker og led en utvalgt lek derfra. Lær deg en ny lek som du ikke kjenner fra før og lær den bort til medspeidere.
	<u>Kokk</u>	Bake noe fra en annen verdensdel. Finn en oppskrift og gjør den om til riktig antall personer. Lage en pizzadeig, kjevle ut bunnen og lage pizza. Lage boller eller lignende, med eller uten fyll.
	<u>Godteri</u>	Lag brente mandler. Lag ditt eget potetgull. Lag din egen sjokolade med valgfritt fyll. Lag godteri fra en annen verdensdel.
	<u>Hinder- løype</u>	Kunne klatre minst 10 meter armgang langs et tau. Kunne klatre opp en 4 meter taustige. Kunne passere et "veghinder" på en effektiv måte. Kunne passere en "armhengende stige" på en effektiv måte.
	<u>Svømming</u>	Kunne ryggesvømme minst 50 meter Kunne svømme minst 250 meter Kunne trå vannet i minst 30 sekunder Kunne hoppe fra 5 meter
	<u>Motor- klargjøring</u>	Påta dere ansvaret for å klargjøre en påhengsmotor for vinteropplag. Start opp motoren igjen på våren og kontroller at den fungerer.
	<u>Grønn speider</u>	Prosjektmerke

Fordypningsmerker for stifinnere og vandrere (storspeidere)

Bilder og merkekrav er hentet fra speiderbasen: <http://www.speiderbasen.no>

Grønn kant: patruljemerke. Blå kant: speidermerke (individuellt merke).

Alle merkene har samme størrelse. Klikk på lenkene og sjekk speiderbasen for komplett kravliste.

	<p><u>Geo-caching</u></p>	<p>Kjenne til begrensningene til en GPS, for eksempel batterikapasitet. Ta koordinater til geocacher fra internett til GPS. Forklare hvordan de mest vanlige typer Geocacher fungerer.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Traditional - Multi-Cache - Mystery (Puzzle) - EarthCache - Event <p>Være med på én eller flere geocachingturer og finne minst 5 forskjellige geocacher. Det skal være minst to forskjellige typer og minst to forskjellige størrelser. Loggføre geocachene på internett og vite hva som skal loggføres og hvorfor. Forklare hva en Travel Bug og en Geocoin er. Forklare hvordan man lager en ny geocache og hva som er viktig når man plasserer den ut.</p>
	<p><u>PMR-radio</u></p>	<p>Vis at du kan skru av og på, stille inn riktig kanal og justere volum på PMR-radioen. Vis at du kan bytte eller lade batterier, og at du vet hva som passer for de batteriene din radio har. Vis at du kan holde PMR-radioen tørr i vind og regn. Vis og forklar hva som skjer dersom to radioer sender på samme kanal samtidig. Lær det fonetiske alfabetet og bruk dette til å stave hverandres fornavn via PMR-radio. Vis at du kjenner Q-kodene QRX, QTH og QSY og kan bruke disse riktig via PMR-radio. Vis at du kan bruke ordene GJENTA, JEG-BOKSTAVERER og TALLTEGN via PMR-radio. Gjennomfør minst to av disse punktene:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Delta med PMR-radioer i et orienteringsløp eller en skattejakt for patruljen. - Den ene delen av patruljen ser postene eller skatten på et kart, og instruerer den andre delen av patruljen i å finne fram. - Formidle en strektegning, en bokstav i blindskrift eller doveskrift, et symbol, en dansebevegelse eller lignende via PMR-radio. Resten av patruljen skal tegne, gjette eller gjenta det som er forklart. - Kontakt en radioamatør og lær om likheter og forskjeller mellom amatørradio og PMR-radio. Hvor stopper egentlig radiobølgene? Sammenlikn. - Bruk PMR-radio til å formidle en nødmeddeling på en førstehjelpsøvelse i troppen. - Finn ut hvordan radiosignaler kan rekke kanskje tusenvis av kilometer til speidere i andre land, eller fra en dal til en annen i landet vårt. Spor gjerne en radioamatør om å få prøve forskjellige amatørradiobånd i forbindelse med JOTA.
	<p><u>Verdensmiljømerket</u></p>	
	<p><u>Omtanke og rettferdighet</u></p>	<p>Lag et rollespill med utgangspunkt i fortellingen om den barmhjertige samaritan om en speidersituasjon i dag. Bruk gjerne speiderloven og/eller speiderloftet. Finn ut hva rettferdige varer er. Dra til en eller flere matbutikker og finn ut hvilke varer som finnes i rettferdig variant. Kjøp inn 5 rettferdige produkter til en patrulje-/tropps-/gruppetur eller leir. Lag et måltid for resten av troppegruppen som illustrerer hvor skjev matvarefordelingen i verden er i dag. Patruljen deltar på en leirbalsprat. Snakk sammen om de 4 punktene som patrulje(e) har gjennomført.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hva har de gjort, hvorfor har de gjort det og hvordan har de gjort det? - Hva kan man gjøre som speider og patrulje for at andre skal få det bedre? - Hvordan er det å bli ulikt behandlet?
	<p><u>Pil og bue</u></p>	<p>Obligatoriske krav: Finn et eksempel fra historien eller litteraturen hvor pil og bue spilte en viktig rolle. Presenter dette på en kreativ måte (gjenfortelling, dramatisering, tegneserie e.l.) for resten av patruljen/troppegruppen. Finn ut hvilke typer buer som finnes (eller fantes før) og hva som er forskjellen i byggeomåter og bruksområder. Lær hva som kreves for å bygge egen bue og pil av god kvalitet (tresorter, form og størrelse, spenn, vekt osv). Lær deg sikkerhetsregler i forbindelse med bruk av pil og bue. Gjennomfør deretter en sikkerhetsopplæring i patruljen din. Bygg din egen trebue etter oppskriften du finner i linken nedenfor. Beregn godt med tid og legg vekt på både kvalitet og utforming. Øv deg på å skyte med din egen bue. Treff blinken på 12 meters avstand 10 av 60 ganger. Blinken skal være 60 cm i diameter.</p> <p>Valgfrie krav: Lag din egen trepil hvor du legger vekt på både kvalitet og utforming.</p>
	<p><u>Hygiene</u></p>	<p>Lær om de viktigste infeksjonssykdommene, og forklar hvordan man kan unngå å smitte andre. Forklar hvordan man selv kan forebygge diaré, forkjølelse og andre infeksjonssykdommer. Gjør en liter urent vann brukbart til drikkevann. Finn ut hvilke sykdomsforebyggende tiltak man kan sette i gang ved bruk av toaletter og latriner på leir. Vis den riktige måten å bli kvitt søppel og avfall i leir. Gjør ett av disse punktene:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Besøk enten kommunens helsekontor, Vannvesenets anlegg eller kommunens kloakkrensingsanlegg. Fortell noen andre om arbeidet deres etter besøket. - Lag en tegning over et septiktanksystem for et enkelt hus. Fortell om sikkerhetstiltak.
	<p><u>St. Georgs-dag</u></p>	<p>Finn ut hvorfor vi feirer St. Georgs-dagen. Planlegg og vær aktiv med i gjennomføringen av en St. Georgs-dagsfeiring i troppegruppen eller gruppen. Sett dere inn i historien om St. Georg og forsøk å tilpasse historien til dagens samfunn gjennom en opptreden på St. Georgs-dagen eller en tegneserie/historie i patrulje- eller gruppeavisen.</p>
	<p><u>Kirke og menighet</u></p>	<p>Vær med på tre gudstjenester i kirken. Samle inn opplysninger om kirken på hjemstedet (historie, de ansatte, menighetsarbeid osv.). Systematiser opplysningene og presenter dem for patruljen eller gruppa. Skriv et innlegg til menighetsbladet og fortell om speiderarbeidet og patruljen deres. Finn ut hva som er av annet barne- og ungdomsarbeid i menigheten. Ta kontakt med minst en av gruppene og inviter dem (eller representanter for dem) på et patruljemøte. Bli kjent med arbeidet deres, og fortell dem om speiderarbeidet.</p>

Fordypningsmerker for stifinnere og vandrere (storspeidere)

Bilder og merkekrav er hentet fra speiderbasen: <http://www.speiderbasen.no>

Grønn kant: patruljemerke. Blå kant: speidermerke (individuellt merke).

Alle merkene har samme størrelse. Klikk på lenkene og sjekk speiderbasen for komplett kravliste.

	<u>Scouts Own</u>	<p>Legg opp en natursti med tema fra Bibelen eller ord til ettertanke for resten av troppen.</p> <p>Ta ansvaret for Scouts Own på tre speiderturner eller en ukes tropsleir.</p> <p>Lag forslag til en Scouts Own på tur, en leirbålsavslutning og en åpning eller avslutning på et møte. Forslaget kan inneholde tema, aktivitet, sang, dikt, bønn og lystenning eller en annen seremoni. Send inn minst ett av forslagene til Speiderbasen.</p> <p>Gjennomfør en bibelpantomime eller lignende for resten av troppen eller gruppa.</p>
	<u>Rusgift</u>	<p>Lag en presentasjon som viser de skadevirkninger alkohol og narkotika påfører samfunnet og den enkelte.</p> <p>Lei en film om alkohol eller narkotika. Diskuter filmen i patruljen.</p> <p>Inviter (eller besøk) en representant fra en avholdsorganisasjon, en organisasjon for rusmisbrukere (Anonyme Alkoholikere e.l.), en behandlingsinstitusjon, lege, politi, eller sosialarbeider for å få vite litt om hvilke problemer alkoholmisbruk medfører for den som er misbruker.</p> <p>Gå sammen to og to i patruljen og ta for dere et arbeid som blir drevet for å skape rusfri livsstil og presenter dette for resten av patruljen.</p> <p>Delta i en leirbålsprat om temaet.</p>
	<u>Tenkedag</u>	<p>Finn ut hvorfor vi feirer Tenkedagen.</p> <p>Planlegg og vær aktiv med i gjennomføringen av et Tenkedagsarrangement i troppen eller gruppen hvor speiderarbeidet i andre land presenteres.</p> <p>Send Tenkedagskort eller e-post til speidere i andre land.</p> <p>Finn ut hva Tenkedagsfondet er og gi ditt bidrag.</p> <p>Lær en sang fra et annet land.</p>
	<u>Speider - historie</u>	<p>Lær om speiderbevegelsens historie internasjonalt, i Norge og lokalt. Finn ut litt om WAGGGS og WOSM.</p> <p>Finn ut hvilke verdensspeidersentre som finnes og fortell om disse til patruljen.</p> <p>Samle noen fakta, bilder og tegninger som forteller om Lord og Lady Baden-Powells liv og noen sitater av Baden-Powell. Finn ut hva speiderideen er, og hva alle speidere har felles.</p> <p>Lær deg sangen "Lord Baden-Powell i England satt".</p> <p>Kontakt en speiderleder og be ham eller henne fortelle om speiderarbeidet for noen år siden. Hva er annerledes i dag? Hvorfor tror du det er skjedd forandringer?</p>
	<u>Bibel</u>	<p>Illustrer en beretning fra Bibelen.</p> <p>Finn frem bibelsteder som kan knyttes til de enkelte paragrafene i speiderloven.</p> <p>Vær med i en speidergudstjeneste og les dagens tekst.</p> <p>Les en fortelling fra Bibelen og snakk med lederen din eller noen andre om det du har lest.</p> <p>Vis at du kan slå opp og finne frem i en Bibel.</p>
	<u>Religion</u>	<p>Bli kjent med jødedommens, islams, buddhismens og hinduismens symboler og lag en av de i naturmateriale.</p> <p>Besøk (eller bygg en modell hvis besøk ikke er praktisk mulig) en moske.</p> <p>Hør eller les en religiøs tekst fra hinduismen.</p> <p>Lag en rett fra Israel i tråd med jodisk tro.</p>
	<u>Misjon</u>	<p>Slå opp Bibelen og les misjonsbefalingen.</p> <p>Gå inn på nettsiden til en misjonsorganisasjon og finn navn og adresse til noen misjonærer. Send dem en e-post hvor du forteller litt om speiderpatruljen din, og be om informasjon om en misjonærs arbeidsdag og livet på misjonsfeltet. Spør også om informasjon om speiderarbeidet i landet hvis det er speiding der.</p> <p>Fortell om misjonsfeltet og tegn et kart over det.</p> <p>Fortell om en misjonsorganisasjon og hvor den driver sitt arbeid.</p>
	<u>Kristen tro og liv</u>	<p>Bli kjent med ditt (eller et kristent) trossamfunn. (Historie, utbredelse)</p> <p>Lær trosbekjennelsen og Fader vår og finn ut hva ditt trossamfunn legger i dåp og nattverd.</p> <p>Gjør deg kjent med innholdet i de 10 bud, og med "Den gyldne regel". Diskuter med andre hvordan vi skal leve sammen. Bruk aktuelle problemstillinger fra nærmiljø og samfunnsdebatt.</p>
	<u>Husstell</u>	<p>Gjør minst fire av disse oppgavene:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Puss sølvtøy eller vinduer. - Støvsug og vis at du kan tømme støvsugeren. - Lag frokost, rydd etter frokosten og vask opp på en patruljetur. - Vask en ullgenser eller stryk en bluse eller skjorte. - Vær med å vaske speiderhytta. - Hold god orden på rommet ditt minst en måned. - Vær med på storrengjøring hjemme - Vis at du kan bruke strykejern <p>Vis at du kan sortere klesvask riktig (farger, ulike stoff o.l.).</p> <p>Ta ansvar for riktig sortering av søppel hjemme.</p> <p>Rydd ut av sekken etter en tur.</p> <p>Vis at du holder speiderskjorta ren og ordentlig.</p>

Fordypningsmerker for stifinnere og vandrere (storspeidere)

Bilder og merkekrav er hentet fra speiderbasen: <http://www.speiderbasen.no>

Grønn kant: patruljemerke. Blå kant: speidermerke (individuellt merke).

Alle merkene har samme størrelse. Klikk på lenkene og sjekk speiderbasen for komplett kravliste.

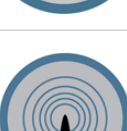
	<p>Idrett</p>	<p>Tilfredsstill kravene til minst to av disse idrettsgrenene:</p> <p>Svømming:</p> <ul style="list-style-type: none"> - svøm minst 100 meter bryst og 50 meter rygg. - vis at du kan dykke til 2 meters dyp - vis at du kan hoppe eller stupe fra 2 meters høyde. <p>Roing:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vis at du kan svømme 25 meter - vis at du kan ro alene og sammen med en annen - vis at du kan skåte og snu. - vis at du kan legge til en brygge og fortoye båten med ordentlige knuter. <p>Skøyter:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vis at du kan gå 1 km på skøyter. - vis at du kan gå minst 15 meter baklengs på skøyter <p>Ski:</p> <ul style="list-style-type: none"> - gå til sammen 50 km på ski i løpet av vinteren - vis at du kan hoppe 5 meter på ski - vis parallellsving (slalåmsving) og telemarksving <p>Sykkel:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vis at du kan sykle 8 km på 30 min, eller vær med i et sykkelritt. - sykle minst 40 mil i løpet av sykkel sesongen <p>Velg to av disse punktene:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vær med i et volleyballspill eller basketballspill og vis at du kjenner reglene for spillet. - Spill minst tre fotballkamper og lær reglene. - Spill minst to håndballkamper og lær reglene. - Fortell hva overtrening kan føre til. - Vær med i et O-lop eller terrenglop på minst 3 km. - Ta et idrettsmerke eller svømmemerke
	<p>Tekstil</p>	<p>Lag minst to eksempler på plantefarging og forklar hvordan dere går fram. Lag en nyttegenstand til patruljen, gruppen eller speiderhytta. Vit hva batik er og fortell hva som trengs av utstyr for å lage noe i batik. Prøv dere på minst en batikmåte. Lag noe dere kan ha glede og nytte av senere (t-skjorte, duk, bestikkpose eller lignende). Vis eksempler på noe som er laget i stofftrykk. Lag minst to ting til patruljen, troppen, patrulje- eller tropprommet eller speiderhytta. Lag patruljesærpreget, fotposer eller leirbålskapper e.l.</p>
	<p>Brannvern</p>	<p>Antenning: Forklar hva som må til for at det skal bli ild. Fortell om hva som kan stoppe eller begrense ilden, og om hva som gjør at det brenner fortere. Virking: Forklar hvordan ild og røyk kan ødelegge materiell og drepe mennesker. Slukking: Forklar hvordan man slukker ild i treverk, skogbunn, trær, teit og brennbare væsker. Vis slukking med botte, slange, ullteppe, jakke og brannslukningsapparat. Varsling: Demonstrer korrekt varsling av brannvesenet (simulert). Vit når man ringer nødnummeret 110. Vit hvordan automatisk brannvarsling virker. Redning: Vis riktig gang i stige, og vit hvordan en redningsstige løses ut. Vis nedfiring i tau og opptreden i røykfult rom. Vis lofting, bæring og sleping av innesperrede og bevisstløse personer. Evakuering: Gjennomfør en evakueringsøvelse på speiderlokalet. Avtal møteplass på forhånd og gjennomfør en oppstilling når dere har kommet ut. Diskuter hvordan man skal forholde seg hvis noen mangler. Forebygging: Vit hva et branntilsyn er og hva det omfatter. Nevn minst fem vanlige brannårsaker og fortell hvordan de kan forebygges. Kjenn til reglene for oppbevaring av gass og brennbare væsker og forklar hva som kan skje hvis disse ikke overholdes. Forklar hva selvantennning og kortslutning er, og fortell hva uforsiktig bruk av ildfarlige væsker kan føre til. Branntilsyn: Finn potensielle brannårsaker i speiderlokalet og diskuter om disse kan forebygges. Test røykvarsler og demonstrer skifte av batteri. Vis kontroll og vedlikehold av brannslukningsapparat.</p>
	<p>Drama</p>	<p>Dramatiser to av disse punktene med miming, musikk, masker, opplesninger eller noe annet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - et punkt fra speiderloven - egenden om St. Georg - en god historie eller et sagn - et folkeeventyr - en sketsj - en episode fra dagliglivet. <p>Fremfør en minirevy for resten av troppen eller delta i en større revyoppsetning. Tema og tekster må dere i samarbeid finne og velge ut. Arranger teatersport for resten av troppen eller gruppen. Dere bestemmer rammene (f.eks. begrensninger i forhold til tid og rom, til for eksempel at man må snakke på rim, syng, ikke bruke bokstaven S osv).</p>
	<p>Kommunikasjon</p>	<p>Gjennomfør minst to av disse:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bruk samband aktivt på en tur. Kjenn vilkårene for å eie privat radioutstyr (walkie talkie). - Kjenn de nødsignaler som brukes mest i radiotelegrafi og telefoni, og vit hvordan disse brukes. - Vis at du behersker bruk av e-post. - Lek med semafor på en tur, og forsøk å sende meldinger til hverandre. - Kjenn de mest brukte "bakke til luft" signalene, og vit hvordan disse lages i terrenget. <p>Lær dere nettvettreglene og diskuter disse i patruljen. Lag en veggavis, lysbilde-serie eller lignende som beskriver en del viktige former for kommunikasjon i ulike deler av verden (f.eks. aviser, blader, radio, TV, telefax, Internett, telefon, mobiltelefon). Diskuter ulikhetene. Arranger et besøk hos en avisredaksjon eller en radiostasjon eller inviter dem til å besøke dere på et patrulje- eller troppsmøte for å informere om sin virksomhet. Diskuter og skriv ned patruljens etiske regler for bruk av SMS, MMS og e-post.</p>
	<p>Folke-musikk</p>	<p>Lær dere minst to folkeviser og syng dem i patruljen. Lær dere en folkedans og dans den i patruljen. Patruljen skal ha ansvaret for innslag om/med folkemusikk på et tropps- eller gruppearrangement.</p>
	<p>Pionering</p>	<p>Lag kortspels, langspels og endespels. Lag oyespels med og uten kause og forklar hva den brukes til. Lag rund-, kryss-, vinkel- og åttetalssurring. Vis hvordan du bygger en gapahuk og bord. Bygg et større pionerprosjekt (f.eks. tårn, portal eller vannsklie) i patruljen. Lag en «hyperbolisk paraboloid» som inngangsportal e.l.</p>

Fordypningsmerker for stifinnere og vandrere (storspeidere)

Bilder og merkekrav er hentet fra speiderbasen: <http://www.speiderbasen.no>

Grønn kant: patruljemerke. Blå kant: speidermerke (individuellt merke).

Alle merkene har samme størrelse. Klikk på lenkene og sjekk speiderbasen for komplett kravliste.

	<u>Web - master</u>	<p>Påta deg ansvaret for gruppens eller kretsens hjemmeside i minst 6 måneder. Siden skal være jevnlig oppdatert med nyheter og informasjon fra gruppen, kretsen/korpset eller forbundet.</p> <p>Vis at du er kjent med allmenne regler, skikk og bruk for publisering av tekst og bilder på Internett.</p> <p>Vis at du kan enkel billedredigering slik at bildene vises på en god måte på hjemmesiden.</p> <p>Forklar for resten av patruljen hvorfor hjemmesiden er bygget opp som den er (brukervennlighet, lay-out, innhold o.l.).</p>
	<u>Kniv og øks</u>	<p>Vis at du kan slipe og bryne kniv og øks.</p> <p>Lag din egen kniv.</p> <p>Vis riktig bruk og oppbevaring av kniv og øks. Fortell om riktig vedlikehold av kniv.</p> <p>Ta ansvar for troppens økser og sager over en periode.</p>
	<u>Samle</u>	<p>Skaff til veie og systematisk ordne en rikholdig samling.</p> <p>Presenter samlingen for resten av patruljen. Fortell hvordan du gikk frem ved innsamlingen (planlegging, samarbeid med andre), hvordan du jobbet med å systematisere og forklar resten av patruljen om det du har samlet inn.</p>
	<u>Elektriker</u>	<p>Fortell om elektrisitet og de vanlige måleenhetene (volt, ampere, ohm og watt). Forklar hvorfor spenningsførende ledninger må isoleres.</p> <p>Finn ut hva elektrisk strøm koster der du bor.</p> <p>Finn hovedbryteren i huset der du bor og lær å slå den av.</p> <p>Tegn og forklar en strømkrets med sikringsselement, stikkontakt, bryter og lampeholder.</p> <p>Gjør to av disse punktene:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Forklar hvordan en akkumulator er bygget opp og hvordan den virker - Forklar hva kortslutning og overledning er. Forklar hvordan en sikring virker og hva slags stell den skal ha. - Skift sikringer og lyspærer og vit hvor sterke de skal være. - Vis forsiktighetsreglene ved bruk av elektriske apparater. - Lær å lodde. - Lag en elektromagnet og kople den til en strømkilde.
	<u>Skinn</u>	<p>Lær deg minst to forskjellige måter å sy i skinn på.</p> <p>Forklar hvordan skinn skal behandles og vedlikeholdes.</p> <p>Lag en knivslire i skinn.</p> <p>Lær deg å prege og vis denne teknikken på sliren du har laget.</p> <p>Lag en nyttegenstand, banner, sangboktrekk e.l. av skinn.</p>
	<u>Musikk</u>	<p>Lær og fremfør minst 10 nasjonale og internasjonale speidersanger på de instrumentene dere behersker.</p> <p>Delta aktivt i en musikkgruppe på leir eller tilsvarende arrangement.</p> <p>Lag et orkester/band med primitive instrumenter.</p>
	<u>Foto og film</u>	<p>Ta gode og skarpe portrettbilder av patruljen din.</p> <p>Ta 10 gode bilder hvor du bruker blits og eksperimenterer med lyssetting.</p> <p>Ta 10 gode og skarpe bilder i sollys.</p> <p>Ta bilder på en tur og sett det sammen til et lysbildeshow.</p>
	<u>Sekretær</u>	<p>Skriv en reportasje fra en patruljetur eller lignende til gruppeavisen eller gruppens hjemmeside.</p> <p>Lag en innkalling til et trosspang eller gruppeting.</p> <p>Skriv og del ut et referat fra et trosspang eller gruppeting.</p> <p>Skriv en turrappport.</p> <p>Lag og del ut et infoskriv til foreldre eller speidere.</p>
	<u>JOTA/JOTI</u>	<p>Vær aktivt med på en JOTA/JOTI.</p> <p>Gjennomfør minst 6 QSO-er (samtaler) og skriv logg og QSL-kort for dem. En av QSO-ene skal være en stasjon utenfor Norge.</p> <p>Lær det fonetiske alfabet og bokstaver ditt eget navn.</p> <p>Lær minst 6 av de mest brukte Q-kodene.</p> <p>Kjenn til speiderfrekvensene i amatørradiobåndene, og kjenn til vanlig rekkevidde for disse frekvensene.</p> <p>Vær med på minst to JOTA/JOTI-aktiviteter utenom radio og nettprat. Det kan være internasjonal mat, radiopelleorientering eller noe annet.</p> <p>Oppnå kontakt med speidere i andre land på Internett.</p>

Fordypningsmerker for stifinnere og vandrere (storspeidere)

Bilder og merkekrav er hentet fra speiderbasen: <http://www.speiderbasen.no>

Grønn kant: patruljemerke. Blå kant: speidermerke (individuellt merke).

Alle merkene har samme størrelse. Klikk på lenkene og sjekk speiderbasen for komplett kravliste.

	<p>Flagg</p>	<p>Ta ansvaret for tropsens flagg under en tur eller leir. På denne måten viser du at du kan behandle flagget riktig. Vis riktig heising og firing av flagget, herunder flagging på halv stang. Lær deg minst en flaggsang. Fortell litt om flaggets historie. Delta i en flaggparade på et speiderarrangement. Nevn de offisielle flaggdagene, og vit når flagget heises og fires.</p>
	<p>Knuter I</p>	<p>Lag en knutetavle med minst åtte knuter og forklar når de brukes. Slå seks knuter. Vis hvordan og når de brukes. Forklar forskjellen på tre forskjellige typer tau. Fortell hvordan de skal oppbevares.</p>
	<p>Knuter II</p>	<p>Fortell om minst seks forskjellige tautyper. Vis og fortell om minst to forskjellige typer plantefibertau. Forklar hva de brukes til. Vis og fortell om minst to forskjellige typer kunstfibertau. Forklar hva de brukes til. Forklar fordelene plantefibertau har framfor kunstfibertau og omvendt. Forklar betegnelse "line" og "garn". Lag en bære med stokker og livline. Lag en knutetavle med minst 15 knuter og vis hvordan de brukes. Instruer resten av patruljen i et av følgende: - Lage en speiderknote (tyrkerknot) - Lage en kortspels - Lage en endespleis - Lage en takling</p>
	<p>Leirbål</p>	<p>Lag et leirbålprogram og gjennomfør det på en trops- eller gruppetur. Lær dere minst to nye speidersanger og to nye leirbålsanger. Lag minst ett leirbålsrop. Lær det videre til andre speidere. Øv inn minst tre leirbålsleker eller leirbålskonkurranser. Lær dem videre på et leirbål. Sett i stand en leirbålplass og ta ansvaret for gjennomføringen av det tekniske arrangementet av et lite leirbål, også opprydning etterpå. Diskuter god leirbålsikk (eks. brenning av soppel, respekt for bålet o.l.).</p>
	<p>Tolk</p>	<p>Hold regelmessig kontakt med en utenlandsk ungdom (ikke skandinavisk) i minst ett år, eller delta på en leir med utenlandske speidere i et annet land (ikke skandinavisk). Delta på JOTA eller JOTI, og gjennomfør en samtale/chat med en speider fra et land utenfor Skandinavia, der du forteller om hjemstedet ditt, speidergruppa di og deg selv. Øv deg på å føre en alminnelig samtale om hjemstedet ditt, dagligliv, severdigheter og hvordan man skal finne frem, på et ikke-skandinavisk språk. Gjennomfør en samtale med en utenlandsk speider eller en annen som besøker Norge. Les og oversett et stykke om forholdene i et annet ikke-skandinavisk land.</p>
	<p>Verdensvennskap</p>	<p>Tegn begge verdensmerkene, og forklar patruljen hva symbolene i merkene står for. Hvilke felles markeringdager har speidere over hele verden? Ta for deg en av dagene og finn ut hvordan denne markeres i tre forskjellige land (minst ett land utenfor Norden). Bli kjent med en speider fra et land utenfor Norden. Finn likheter og ulikheter mellom speiderarbeidet i dette landet og Norge. Gjør rede for hva som skiller speiderarbeidet i Norge fra speiderarbeidet i andre land (hva er typisk norsk?). Lag en enkel presentasjon som forteller noe om speidingens historie. Løs to av disse oppgavene: - Fortell de andre i patruljen hvorfor Lord Baden-Powell startet speiderbevegelsen? - Dramatiser sangen «Lord Baden-Powell i England satt» - Lær noen Lord Baden-Powell-sitater. - Les en bok av eller om Baden-Powell og speiding. - Finn fram til hjemmesidene til og lag en veggplasje eller lignende som forteller om WOSM og WAGGG, og undersøk hvordan disse organisasjonene er bygd opp, og hva de arbeider med.</p>
	<p>Journalist</p>	<p>Sett deg inn i «Vær varsom reglene» for journalister. Les en artikkel som står skrevet i en lokalavis, riksavis, i et ungdomsmagasin eller et ukeblad. Oppfyller de kravene til «Vær varsom reglene»? Skriv en reportasje/leserinnelegg fra et speiderarrangement eller noe annet som opptar deg. Send en artikkel til lokalavisen eller få den trykt i «Speideren». Besøk lokalavisa, nærradiostasjonen, lokal TV-stasjonen eller NRK sitt distriktskontor. Finn ut mest mulig om hva som skjer fra starten på en reportasje til den er ferdig trykket eller har gått «på lufta». Husk å avtale besøket med avisa eller radio-/TV stasjonen på forhånd.</p>

Fordypningsmerker for stifinnere og vandrere (storspeidere)

Bilder og merkekrav er hentet fra speiderbasen: <http://www.speiderbasen.no>

Grønn kant: patruljemerke. Blå kant: speidermerke (individuellt merke).

Alle merkene har samme størrelse. Klikk på lenkene og sjekk speiderbasen for komplett kravliste.

	<p>Nord - Sør</p>	<p>1. Presenter utfordringer i forholdet Nord-Sør for resten av troppen med utgangspunkt i disse punktene:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Finn minst fem matvarer eller ting som vi bruker i Norge som har sin opprinnelse i et land i sør. - Ta for dere en av disse og finn ut hvordan den kom til Norge. Hva er forskjellen mellom tradisjonell handel og det vi kaller "rettferdig handel"? Hvordan kan vi som speidere bidra til at rettferdige produkter blir mer utbredt? - Sett dere inn i årsaken til at Afrika betaler mer penger til vestligeland enn de mottar fra disse landene i bistandshjelp. <p>Gjennomfør enten oppgave 2 eller oppgave 3.</p> <p>2. Velg ett eller flere land i sør, for eksempel et av Norges speiderforbunds sine samarbeidsland i Afrika. Presenter speiderarbeidet i landet for resten av troppen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Finn ut hvor mange speidere det er i landet. Hvilke aktiviteter speiderne holder på med og hvorfor holder de på med disse aktivitetene? - Sammenlikn speiderarbeidet i Norge og det valgte landet. Finn likheter og ulikheter mellom speiding i Norge og det valgte landet. Snakk om hva ulikhetene skyldes. <p>3. Inviter en person fra et annet land som bor i Norge på et patruljemøte for å fortelle om landet sitt. Finn ut om det bor mange mennesker fra landet i Norge. Hvis det gjør det, hva skyldes dette?</p> <p>Finn ut følgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Har landet vært en koloni? Hvorfor ble landet delt slik det er i dag? Hvilke etniske grupper finnes i landet? Hvilke språk snakker de? Hva slags religion har de? Hvordan er de politiske forholdene i dag? Skyldeseventuelle problemer i landet de historiske forhold? - Ta for dere industrien i landet. Finn ut hva de produserer, hva de eksporterer og om vi i Norge kan kjøpe noe av det de eksporterer. Finn ut hva de importerer og om noe av dette kommer fra Norge. - Lag en matrett fra landet på et patruljemøte. Forsøk å kjøpe ingredienser som er merket med rettferdig handel (fair trade). - Finn ut om familieforholdene i landet. Hva gjør de sammen, hvem gjør hva og hvor mange er de? Hvilke fordeler har en familie slik den lever i dette landet fremfor en norsk familie? - Finn ut om dyrelivet og naturen i landet. Finn også ut om eventuelle miljøproblemer og årsaken til disse. - Lær et håndverk eller en lek, sang, dans eller et folkeeventyr fra landet
	<p>Flerkulturell</p>	<p>Finn ut hvilke 5 nasjonaliteter det kommer flest mennesker fra på ditt hjemsted. Prøv å finne ut om det finnes noen flyktning- eller innvandrersorganisasjon på ditt hjemsted, og hva slags aktiviteter de driver med og for hvem. Inviter medlemmer fra en slik organisasjon med på et speidermøte eller en speidertu</p>
	<p>God tørt</p>	<p>Gjør en tjeneste for en annen person (minst 2 måneder for stifinnere og 3 måneder for vandrere). F.eks:</p> <ul style="list-style-type: none"> - være pasientvenn/besøksvenn gjennom Røde Kors - være flyktningguide - holde en natursti ren - være med på vedaksjon - rydde, male, bære ved, vaske og lignende hos noen som trenger det. <p>Vær aktiv med i en aksjon for å hjelpe medmennesker i ditt nærmiljø. Vær aktiv med i en aksjon for å hjelpe medmennesker i et annet land. Ta ansvar for opprydning og vask etter en tur/leir og et troppsmøte.</p>
	<p>FN</p>	<p>Finn ut hva FN står for og hvordan den er organisert. Få tak i barnekonvensjonen og les om barn og unges rettigheter. Lag en liste over de rettighetene som er viktigst for deg og forklar hvorfor de er viktige. Finn ut hva slags forhold det er mellom barnekonvensjonen og norsk lov. Finn også ut om det skjer noe hvis barnekonvensjonen brytes. Finnes det brudd på barnekonvensjonen i Norge? Hvordan kan vi gjøre noe med det? Skriv et åpenbrev til Statsministeren i Norge om hvordan det er å være barn i Norge og hvordan du mener Norge kan bli et enda bedre sted for barn.</p>
	<p>Nærmiljø</p>	<p>Finn beliggenheten til nærmeste brannstasjon, politistasjon, lege, sykehus, legevakt, apotek, postkontor, hotell, kirke, skole og bibliotek. Finn også ut hvor noen lokale severdigheter ligger. Demonstrer dette ved at du på en enkel måte forklarer en fremmed vei. Lag et kart over viktige veier, gater og stier, samt vann, elver, hus og lignende, innenfor en radius av en kilometer fra speiderhuset, patruljestedet eller et annet sted. Lag en hjemstedsbok med følgende opplysninger:</p> <ul style="list-style-type: none"> • geologi, dyre- og planteliv • historie, folkeminner og stedsnavn • historiske minnesmerke • næringslivet • kirkens historie • ulike turmål med en kort presentasjon <p>Boka skal være rikt illustrert med skisser, tegninger, figurer og bilder. Presenter boka for kommunens ordfører eller en annen sentral person på stedet. Velg en aktuell sak i kommunen eller nærmiljøet, og følg denne saken til avgjørelse er tatt. Lag en utstilling med avisutklipp, intervjuer, bilder og annet. Delta på Rusken-aksjon / eller et annet prosjekt hvor du kan hjelpe til med å rydde/ordne for nærmiljøet. Arranger en tur for patruljen eller troppen til en severdighet i lokalområdet. Fortell om stedets historie.</p>
	<p>Fred</p>	<p>Obligatoriske krav: Lag din egen definisjon av fred og tenk gjennom hva som er nødvendig for at et samfunn skal kunne leve fredelig. Snakk gjerne med andre mennesker for å finne ut hva de mener med fred. Ta kontakt med noen som har opplevd krig, konflikter osv. Delta aktivt i en fredsmarkering/fredsarrangement eller i en innsamlingsaksjon/bistandsprosjekt som har som mål å fremme fred. Sett deg inn i en pågående konflikt i samfunnet lokalt, nasjonalt eller internasjonalt. Lev deg inn i situasjonen og prøv å forstå begge partene; kom med forslag til hvordan konflikten kan løses. Benytt gjerne rollespill, lek, teater, debatt osv eller diskuter det med en venn, familiemedlem, leder.</p> <p>Valgfrie krav (velg minst to): Hold et foredrag på skolen, skriv et leserinnlegg eller en artikkel i en speideravis med temaer som fred, konfliktløsning eller mellomkulturell forståelse. Finn en konflikt som pågår i Norge eller en situasjon du synes er uakseptabel i et fredelig samfunn, og skriv et engasjert brev til den du synes kan og bør gjøre noe med det. Finn ut hvordan barn har det i noen av tredjeverdensland. Finn også ut hvordan speidere engasjerer seg i fredsarbeidet verden rundt. Finn et menneske i ditt lokale samfunn, på landsbasis eller i utlandet som har gjort seg bemerket i fredsarbeidet og som du er fascinert av, og ta kontakt. Du kan intervju ham/henne for din lokale avis, speideravis, gruppeavis eller lage dit eget fredsdiplom som du overrekker som takk for hans/hennes innsats. Finn et menneske du synes ville fortjent å få Nobels Fredspris og lag en begrunnelse for valget ditt.</p>

Fordypningsmerker for stifinnere og vandrere (storspeidere)

Bilder og merkekrav er hentet fra speiderbasen: <http://www.speiderbasen.no>

Grønn kant: patruljemerke. Blå kant: speidermerke (individuellt merke).

Alle merkene har samme størrelse. Klikk på lenkene og sjekk speiderbasen for komplett kravliste.

	<u>Leir</u>	<p>Utstyr/telt Vis at patruljen kan sette opp og ta ned telt og ta ansvaret for vedlikeholdet av patruljeteltet. Gå over og sjekk utstyret i patruljekassen. Sørg for at alt nødvendig utstyr er på plass. Gjør to av disse tingene før leiren: Sett opp en liste over nødvendig leirutstyr for en ukes leir. Sørg for at utstyret kommer med på en leir, og at det rengjøres og repareres etter leiren. Lag et patruljesærpreget til bruk på leiren</p> <p>Intendantur Vær med på en leir som varer i minst tre dager. Vit hvordan man oppbevarer mat på leir og håndterer søppel.</p> <p>På leir Gjennomfør en ukes leir. Gjør minst to av punktene: Ta ut en leirplass og forklar hvorfor dere valgte akkurat dette stedet. Lag en skisse over patruljens leirplass. Lag ildsted, fettfelle og matkjeller. Lag deres egen mat på leiren. Vær med i planleggingen og etterarbeidet av en leir. Skriv en rapport som en annen patrulje kan hente tips og råd fra senere.</p>
	<u>Førstehjelp</u>	<p>Lag patruljens førstehjelpsmappe. Vær sikker på at alle i patruljen kjenner innholdet og kan bruke det. Lag bære og skikjelke. Vis transport av en skadet person med og uten bære og over hindringer. Norsk filminstitutt har en rekke filmer om alkohol og andre rusmidler. Ta kontakt med Norsk filminstitutt og lei en film som et utgangspunkt for en diskusjon på et patruljemøte. Vis hvordan dere skal opptre ved alvorlige bilulykker der følgende skader forekommer: sjokk, benbrudd, blodninger fra dype sår og bevisstløshet. Forklar hvilke forholdsregler patruljen ville ta i en slik situasjon. Vis hvordan man behandler el-skader og forgiftning Vis at dere kan utføre hjerte- og lungeredning</p>
	<u>Førstehjelp</u>	<p>Vis hvordan du skal opptre på et ulykkessted og tilkalle hjelp Kjenne prinsippene for hjerte- og lungeredning (HLR) Vis at du kan sideleie og sikre frie luftveier. Vis minst tre forbindelser med tørkle. Vis at du kjenner innholdet i patruljens førstehjelpsmappe. Legg en fingerbandasje. Vis at du kan leg</p>
	<u>Matauk</u>	<p>Kjenne minst 10 ville nyttevekster (urter/bær) og deres bruksområde. Lag en røkeovn og røk fisk. Lag et måltid med forrett, hovedrett og dessert der alle hovedingrediensene er funnet i naturen. Tørk fisk</p>
	<u>Primitiv mat</u>	<p>Vis minst tre forskjellige måter å tilberede primitiv mat på (baking, koking, steking, røking, råkost). Gjør minst to av disse punktene: - Konstruer og bygg en røkeovn. Bruk dent! - Lag en primitiv ovn og stek egne brød. - Lag en "alternativ kjele" og vis at den kan brukes til å koke egg. - Skap en egen primitiv rett. Forbered tent, lag den og forandre eventueltoppskriften etter prøvesmaking Få en sum av speiderlederen, lag handleliste og gjør innkjøpet til en matrett. Prøv minst fem oppskrifter fra bøker om primitiv matlagning. Server et variert måltid med tre retter som består av primitivt tilberedt mat. Vis ulike båltyper som egner seg for koking og steking.</p>
	<u>Spor</u>	<p>Lag avstøpninger av sporavtrykk av minst tre ville dyr, og av hund og katt (plastelina, gips m.m). Tegn ti forskjellige spor etter ville dyr, fortell litt om de forskjellige dyrenes atferd og om utbredelse på hjemstedet ditt (plakat, lysbilde-serie e.l.). Lær dere å kjenne igjen sporene av svømmefugl, honsefugl og fugl som lever i trær. På en patruljetur skal dere finne minst fem forskjellige dyremerkete ting fra naturen (avspiste kongler m.m.). Finn også minst fem forskjellige rester etter dyr (fjær, ekskrementer, skjellett m.m.).</p>
	<u>Hytte</u>	<p>Lær dere hyttereglementet for speiderhytta eller den aktuelle hytta dere skal besøke. Organiser avsluttende arbeid etter en helgetur på en hytte (rydding, vask, vedhugging, vedbæring, osv.). Fortell hvilke forsiktighetsregler dere bør følge ved bruk av peis, parafinlamper, ovner, primus og propananlegg, gasslamper og levende lys. Fortell om andre vanlige brannårsaker. Forklar forskjellen på hovedsikringer og kurssikringer. Vis at dere kan skifte sikring og at dere kjenner faremomentene ved elektriske anlegg. Vis at du kan betjene et solcellepanel eller et aggregat (hvis hytta har dette). Vis at dere kan bruke et brannslukningsapparat, kjenner rømningsveiene og vet hva dere skal gjøre dersom det bryter ut brann. Planlegg og gjennomfør en overnattingstur til speiderhytta (en hytte) uten en voksen leder.</p>
	<u>Kano</u>	<p>Vis at du kan svømme minimum 100 m med klær og redningsvest. Vis at du vet hvilke sikkerhetsregler du bør forholde deg til ved padling og bruk av kano. Vis at du kan utføre kameratredning av forlist kano på åpent vann (tomming og snuing av kano, ombordstigning av padlere). Vis at du kan utføre livredning fra vann. (Frigjøringsgrep, ilandføring av påkledd person over lengre strekning og munn mot munn metoden). Demonstrer hvordan en kano settes på vannet, hvordan man går om bord og hvordan kanoen tas på land. Vis den riktige måten å oppbevare kano, åre og redningsvester på land, og vis enkelt vedlikehold av kano og utstyr. Vis at du kan framdriftstak, støttetak og to styretak som virker hver sin vei. Vis at du og padlepartneren din kan padle en strekning på 200 meter rett fram uten å bytte padleside. Gjennomfør i tillegg to kanoturer på til sammen 20 km.</p>
	<u>Vinterleir</u>	<p>Øv på å gå etter kart og kompass om vinteren og utenfor merket sti og løype Planlegg og gjennomfør en tre dagers patruljeturn om vinteren. Planlegg program og forpleining og følg punktene i "Sjekklisten for speidere på tur" Sørg for at utstyret er i god stand før leiren. Patruljens medlemmer skal selv kunne utføre nødreparasjon av eget utstyr. Velg selv en leirplass på vinterføre og slå opp telt der. Ta hensyn til hvor brukbart stedet er som leirplass, sørg for at det er skjermet for være og vind osv. Lær å bygge iglo eller snohule, og overnatt i den. Vis at dere kan tilberede mat ute om vinteren. Lag noen retter som er praktiske på vinterleir. Husk å ta hensyn til både vekt og næringsinnhold. Noter ned erfaringer fra leiren som dere og andre kan dra nytte av senere Fortell om de forskjellige grader og typer av forfrysninger og forklar hvordan de behandles.</p>

Fordypningsmerker for stifinnere og vandrere (storspeidere)

Bilder og merkekrav er hentet fra speiderbasen: <http://www.speiderbasen.no>

Grønn kant: patruljemerke. Blå kant: speidermerke (individuellt merke).

Alle merkene har samme størrelse. Klikk på lenkene og sjekk speiderbasen for komplett kravliste.

	<p>Patrulje-haik</p>	<p>Alle i patruljen skal ha minst en konkret oppgave i forbindelse med planlegging og gjennomføring av haiken. Patruljen lager logg fra haiken og leverer den til troppslederen. Alle i patruljen skal være med på en oppsummering av hvordan turen gikk og hva som er nyttig å huske på til neste gang. Patruljehaiken skal gjennomføres av patruljen alene - uten voksen leder.</p>
	<p>Vinter-speiding</p>	<p>Vis at du kan de 10 fjellvettreglene. Vis at du vet hvor det kan gå snøskred. Vis at du kan gjøre et sikkert veivalg med tanke på å unngå å bli tatt av snøskred. Sett opp en liste over personlig utstyr for en dagstur og en overnattingstur ute om vinteren. Grav eller bygg en overnattingsplass for minst to personer i sno. Gjennomfør to turer med overnatting ute om vinteren. På minst en av turene skal dere overnatte i sno. Vis at du vet hva slags proviant som egner seg på turer ute om vinteren. Vis at du kan krysspeiling. Ov på å gå etter kompasskurs i dårlig sikt Vis at du kan behandle en forfrysning, og kjenn til tegn og behandling av generell nedkjøling.</p>
	<p>Uteliv</p>	<p>Vær med på minst 16 utemøter og 8 overnattingsturer i løpet av året. Bruk minst tre forskjellige overnattingstyper hvorav minst to må være ute: • hytte • telt • snøhule • åpen himmel • gapahuk • hengekøye • gamme</p> <p>Bruk forskjellige umotoriserte framkomstmidler (sykle, padle, ro, spark osv) på minst 3 turer/møter. Gå en tur i mørket sammen med andre speidere. Lag mat på bål.</p>
	<p>Ski</p>	<p>Vis at du kan rengjøre, preparere og smøre ski. Gå minst like mange mil, som du er år gammel, på ski i løpet av vinteren. Gjør minst fire av disse tingene: - Hopp minst 12 meter på ski. - Vær med i et skirenn på minst 10 km. - Lær telemarksving og parallellsving. - Arranger smørekurs for patruljen, troppen eller flokken. - Planlegg og led en patruljetur på ski. - Delta på skiorientering, minimum 3 km og 6 poster. - Bygg et skileikannlegg og arranger en skileik for patruljen, troppen eller flokken. - Lær deg å ta en 360 på ski. - Lær deg å ta 180 med baklengs landing på ski. - Lær deg å kjøre halfpipe på snowboard.</p>
	<p>Sykkel</p>	<p>Vis at sykkelens din er i forskriftsmessig stand. Lær deg de mest nødvendige reparasjoner på sykkelens. Dra på en sykkeltur hvor du sykler minst 50 km Gjør et av disse punktene: - Lær deg de viktigste trafikkreglene for syklister. - Ta Trygg Trafikks sykkelknapp.</p>
	<p>GPS</p>	<p>Forstå UTM kart systemet. Forstå oppbygningen av en GPS. Vite begrensningene til en GPS. Ta ut punkter fra kart i UTM. Finne tilbake til et punkt på kart fra en koordinat. Gjennomføre en GPS-løype med minst 6 punkter, som skal gå fra punkt til punkt ved bruk av UTM-koordinater.</p>
	<p>Astronomi</p>	<p>Når er vår- og høstjevndøgn, og hva er det? Kunne finne nord ved hjelp av stjernene. Pek ut åtte stjernebilder på himmelen og kjenn navnet på dem. Lær deg minst to forskjellige sagn/mytologiske fortellinger knyttet til stjernebildene. Vit navnene på planetene i riktig rekkefølge i forhold til sola. Fortell hvordan jorda roterer, og forklar hvorfor det veksler mellom dag og natt. Fortklar årstidenes vekslinger ut fra jordas bevegelse omkring sola. Lær om månens bevegelse omkring jorda, og hvorfor det blir flo og fjære. Lær om vår galakse, Melkeveien. Nevn navnet på to andre galakser.</p>
	<p>Fiske</p>	<p>Vis at du kjenner fiskereglene. Fortell om ulike fiskeredskaper. Vis at du kan agne og klare en line på minst 50 meter eller klargjøre og bote et garn. Beskriv eller pek ut minst seks av de vanligste fiskeslag på hjemstedet ditt. Avmerk på et riss av Norges kyst de største fiskefeltene. Fortell når fisket vanligvis pågår. Gi en oversikt over fangstmetodene i dag. Fortell hva som gjøres for å regulere og beskytte fisket. Førstehjelp - vis at du vet hvordan du fjerner en fiskekrok. Dra på fisketur. Tilbered et måltid av fisk du har fisket selv.</p>
	<p>Fugle-kjennskap</p>	<p>Gå ut en tur og pek ut minst fem forskjellige småfugler som du kjenner navnet på. Vis at du kjenner igjen tre forskjellige rovfugler. Vis at du kjenner igjen tre forskjellige fugler ved å høre sangen deres. Velg to av disse: - Lag og sett opp en fuglekasse. Vedlikehold den hele året. Studer fuglelivet der en periode. - Lag en foringsautomat, heng den opp og hold småfuglene med mat en hel vinter. - Kunne angi 10 forskjellige ville fugler etter låten. - Gi ditt bidrag til vern om fuglelivet på ditt hjemsted (avisinnlegg, støtt naturvernforening m.m.).</p>

Fordypningsmerker for stifinnere og vandrere (storspeidere)

Bilder og merkekrav er hentet fra speiderbasen: <http://www.speiderbasen.no>

Grønn kant: patruljemerke. Blå kant: speidermerke (individuellt merke).

Alle merkene har samme størrelse. Klikk på lenkene og sjekk speiderbasen for komplett kravliste.

	<u>Plante- kjennskap</u>	<p>1. I løpet av minst to turer skal du gjøre deg kjent med minst to av disse punktene: Samle og lær deg og kjenne: åtte nyttevekster åtte tresorter (woodcraftsamling) fem mosetyper to typer lav tre typer lyng</p> <p>2. Gjør to av disse: Lag en plantesamling på 40 planter uten rot, plukket, presset og ordnet i familier basert på Lids flora (kan benyttes senere i vgs.). Lag en lysbilde-serie/presentasjon som beskriver plantelivet på hjemstedet ditt. Lær deg å kjenne igjen de vanligste trærne på hjemstedet ditt. Lær deg å kjenne dem igjen både om sommeren og om vinteren. Lær mest mulig om trærnes vekst og utvikling. Finn ut litt om tradisjonell og moderne bruk av de aktuelle tresortene.</p>
	<u>Dyre- kjennskap</u>	<p>Skaff deg kunnskap om tre ville dyr der du bor. Finn ut mest mulig om atferden og levestedene deres Velg en av disse oppgavene: • Fortell om et fritt valgt villlevende, norsk dyr på et patruljemøte eller troppsmøte • Ha ansvar for et husdyr. Vis at du kan holde det rent, og at du kan holde omgivelsene til dyret i orden. Vis at du vet hvilket kosthold som er riktig for dyret. • Hold en presentasjon om et fritt valgt villlevende, norsk dyr for patruljen eller troppen eller skriv en artikkel til gruppeavisen/gruppens nettside.</p> <p>Vær med på en tur. Lær deg å kjenne de vanligste dyresporene i terrenget. Lag en samling som viser minst fem dyremerkede materialer. Forklar hvordan de har blitt til.</p>
	<u>Skogbruk</u>	<p>Lag en woodcrafttavle med minst åtte tresorter. Lær om de viktigste tresortene som finnes i Norge, og finn ut hvor de vokser. Lær om folketro og tradisjonell bruk knyttet til to norske tresorter. Vær med på vedhogst, f.eks. til speiderhytta. Vis hvordan du lager et reis. Kontakt noen som eier skog og lær deg noe om skogplanting. Vær med på skogpla</p>
	<u>Fyrbøter</u>	<p>Vis at du kan legge i og tenne opp i en ovn og en peis. Vis at du kan lage et ildsted ute alle årstider. Vis minst tre båltyper. Vis at du vet når det er lov å tenne åpen ild. Vis at du kan bruke stormkjøkken/sprittapparat, multifuel-/parafinbrenner (f.eks. primus) og gassbrenner/propanapparat. Vis at du kjenner alle forsiktingsreglene. Vis riktig bruk av oks og sag ved å gjøre klar veden til leirbålet på en tur.</p>
	<u>Livline/ Kasteline</u>	<p>Kast minst 12 meter med livline/kasteline. Vis at du kan treffe et større mål (f.eks. et bildekk) på 10 meters avstand. Vis hvordan du bruker livlina/kastelina når du skal redde en som holder på å drukne. Vis hvordan livlinen/kastelinen skal oppbevares når du ikke bruker den.</p>
	<u>Livredning fra vann</u>	<p>Svømme 100 m bryst- og/eller ryggsvømming. Hente gjenstander fra 2 m dyp. Frigjøringsgrep i vannet og ilandføring av en bevisstløs person. Hoppe eller stupe fra minst 2 m. Munn-til-munn-metoden. Livredning på svak is.</p>
	<u>Orien- tering</u>	<p>Pek ut steder i terrenget og bruk kartet for å finne avstanden til dem. Lær å orientere et kart ved hjelp av kompasset. Lær også andre måter å orientere kartet på. Følg en oppgitt rute ved hjelp av kartet. Ruta skal være minst to kilometer, og skal gå i terrenget. Kjenn til hva misvisning er, og hvordan du kan finne misvisningen på kartet. Vis at du kan kompassets 16 hovedretninger. Foreta en krysspelling. Gjennomfør et O-løp på minst fire kilometer, og med minst 6 poster sammen med en annen. Legg opp enkelt O-løp til bruk i patruljen eller troppen. Vis at du kan gå minst 500m etter en kompasskurs.</p>
	<u>Kart og kompass</u>	<p>Lær å lese orienteringskart og 1:50 000 kart (M711) (karttegn). Forklar målestokk og høydekurver (ekvidistanse). Vis de 16 himmelretningene på kartet uten å bruke kompass. Vis de åtte himmelretningene i terrenget uten å bruke kompass. Vis at du kan orientere kartet ved hjelp av kompasset. Vis at du kan ta ut en kartreferanse. Vis at du kan ta ut en kompasskurs. Vis at du kan følge en oppgitt rute ved hjelp av kartet. Ruta skal være minst to kilometer lang og kan gå langs sti. Vis at du kan følge oppgitt kompassretning i minst 500 meter.</p>
	<u>Klatring</u>	<p>Klatre minimum en rute på topptau. Kjenn til hvilke sikkerhetsregler som gjelder for klatring på topptau. Vis at du kan ta på hjelm og sele. Vis at du kan utføre riktig innbinding i tauet. Vis at du kan åttetalisknute og en klemknute. Rappellere ned en fjellvegg på minst 7 meters høyde. Kunne behandle tau i forbindelse med klatring. Vis at du kjenner til forskjellen på buldring, topptauklatring (topptauing), rappellering og klatring på led. Prøv å buldre</p>

Fordypningsmerker for stifinnere og vandrere (storspeidere)

Bilder og merkekrav er hentet fra speiderbasen: <http://www.speiderbasen.no>

Grønn kant: patruljemerke. Blå kant: speidermerke (individuellt merke).

Alle merkene har samme størrelse. Klikk på lenkene og sjekk speiderbasen for komplett kravliste.

	Friluftspeider	<p>Sov ute (i telt, snøhule, gapahuk eller under åpen himmel) like mange netter, i løpet av et år, som du er år gammel. Sov ute minst en gang til hver årstid. Lever en kort logg til patruljefører eller troppsleder.</p>
	Dykking	<p>1. Dykkerteknikk Enten Ha bestått et PADPADI /CMAS eller tilsvarende kurs i fridykking; eller apparatdykking på nivå med PADPADI Jr Open Water Diver eller CMAS *apparatdykker. Eller Kunne sikkerhetsreglene for fridykking med maske og snorkel. Kjenne til hensyn som må tas ved valg av utstyr for fridykking eller apparatdykking. Demonstrere korrekt fridykking i sjø eller basseng.</p> <p>2. Formidling Gjøre 2 av de fem alternativene: - Holde et 10 minutters foredrag for patruljen om aktiviteter som dykkerhobbyen kan tilby. - Ved hjelp av Internet, litteratur eller lignende holde et lite foredrag for patruljen om et vrak som har en spennende historie, og som det går an å dykke til et eller annet sted i verden. - Vise fram og forklare utstyret du bruker til apparat-/fridykking til patruljen. - Ta bilder under vann under en dykkertur/ved fridykking. Vis fram bildene på et tropps- eller patruljemøte. - Ved hjelp av internett, litteratur eller lignende, holde et lite foredrag for patruljen om den marinbiologi (fisker, dyr, planter o.l.) som finnes i nærmiljøet.</p>
	Data og internett	<p>Kunne gjøre rede for ti forskjellige hurtigtaster i operativsystemet eller programmet du benytter. Kunne redigere, opprettholde og oppdatere en speiderrelatert nettside med tekst og bilder i minst tre måneder. Skikk og bruk og rettigheter ved bruk av bilder og tekst på internett. Bruke internett til å finne info om et speiderrelatert tema, skrive en artikkel om dette og legge den ut på nettsiden. Teksten skal dekke cirka en A4-side. Kjenne til de viktigste prinsippene for datasikkerhet, backup, beskyttelse mot malware (spyware, adware mm.) og virus. Forklare viktigheten av malware- og viruskontroll. Kunne sjekke at dette fungerer og eventuelt er oppdatert. Kunne utforme og sende en e-post med valgfritt program. Vise at man kjenner til skikk og bruk i forbindelse med denne typen korrespondanse og kunne utforme innholdet/oppsettet avhengig av mottaker. Internett er et sted der det er enkelt å mobbe noen og lett å slippe unna med det. Hva kan gjøres for å unngå internettmobbing? Diskuter i patruljen. Hvordan bruker vi "chat" programmer i dag? Hvorfor kan det være lurt å bruke et "alias" når man snakker med andre? Hva slags opplysninger bør man være forsiktig med å gi fra seg?</p>